

МАРКО ГАНЧЕВ
СБОГОМ НА ТАЛАСЪМИТЕ

chitanka.info

ГЛАВА ПЪРВА

ЕДНА ЗАБРАВЕНА ЦИГУЛКА ЗАПОЧВА ДА СВИРИ

Ваканцията свърши. Обаче таласъми какво ти разбират от ваканция. Щом се стъмни, започнаха да хлопат по тавана на бабината Пенина къща. Мислеха, че Панчо пак е долу в стаята. Пак ще се хване уплашен за ръката на баба си Пена. Пак ще попита:

— Бабо, чуваш ли таласъмите?

— Чувам, чедо — ще отвърне през прозявка баба Пена.

— И тримата ли са?

Баба Пена ще се послуша да различи стъпките им.

— Чакай да видим. Тоя, дето тропа най-силно, но и най-пъргаво, е таласъмът Караконджо.

Пенчо ще свие един пръст — значи Караконджо е налице.

— И Мъркот е горе. Той стъпва леко-меко на котешките си лапки. Но от време на време започва да си точи ноктите о гредата. Чуй го, пак захвана да дращи.

Таласъмът сякаш драска не по таванската греда, а по изплашеното Панчево сърчице. Но момчето намира сили да сгъне и второто си пръстче в знак, че и Мъркот е преброен за тая вечер.

С другата си ръка Панчо дръпва баба си Пена:

— Ами Дългата опашка там ли е?

— Него най-мъчно го разпознавам — звучно се прозява вече баба Пена. — Хайде, заспивай. Малко ли ти са два таласъма.

— Бабо, недей заспива, страх ме е — моли я Панчо.

Баба Пена прави последни усилия да се послуша към тавана.

— Пристигна и Дългата опашка. Чух го как прошумоля. Най-напред помислих, че е вятърът в мушмулата, но то било таласъм. Чуй го сега откъм тавана.

Панчо забравя да свие третия пръст, а хваща баба си с две ръце. Това е знак, че вечерната проверка на таласъмите е завършила и всички са се оказали по местата си.

Хем го е страх Панчо, хем нещо сладостно го кара да разпитва за таласъмните. Слуша тропота им на тавана. Представя си как светят очите им в тъмното. И се радва, че самият той е на толкова сигурно място. Замайват го топлината на леглото и равномерното вече дишане на близък човек. Тропотът на призраците постепенно се превръща в някаква вълшебна музика. Не като от неговата цигулка.

Споменът за цигулката прекъсва вълшебството, но само за миг. Приказната музика зазвучава отново. Нотите не могат да правят такава музика. Тропотът на таласъмните е нейният ритъм. Свирнята на щурците отвън — нейна мелодия. Вятърът в мушмулата, славеите в липата, лунният блясък, далечната свирка на локомотив, близкото излайване на куче, шумоленето на завивката, с която баба Пена го загръща вече насън — всичко това се слива в едно гальовно звънче, което вече се отдалечава, но му кима да не тъгува, защото пак ще се върне. А то ще рече, че Панчо вече е заспал.

За цигулката през деня не се сецаше, макар че майка му заръча да се упражнява поне по два часа на ден. Страх го бе обаче да не я забрави, когато си тръгне обратно за града. Вечер наред с таласъмните и това му бе страхът. И тоя страх накрая се оправда. Днеска сутринта си замина, а цигулката остана. Хем нарочно я бяха нагласили отгоре на масата, та да ги подсеца. Но баба Пена от мъка, че се разделя с Панчо, забрави да я вземе, когато тръгна да го изпраща на рейса.

— Чумата да ме тръшне, макар — тюхкаше се после баба Пена, бършейки праха от големия черен калъф. — Стара съм, забравям. Ами на Панчо къде му ходи умът.

Повдигна баба Пена капака да почисти отвътре. Но инструментът беше лъскав, без нито една прашинка, стоял добре затворен през цялата ваканция.

— Боже, боже, дано Савата се съгласи да я откара утре с гюмовете — говореше си баба Пена. Макар и останала сама вече в глухата къща, още си мислеше, че говори на Панчо. Като затвори капака, закачи със сухите си пръсти няколко струни. В къщата отекнаха нестройни звуци. Тропотът на тавана тутакси се усили.

— Пуси мишки. Пак се развилняха. Млък бре! — вдигна глава към тавана баба Пена. — Сега ще пратя котарака да ви натика в миша дупка.

ГЛАВА ВТОРА

КАРАНИЦА СРЕД ТАЛАСЪМИТЕ, КОЯТО ХВЪРЛЯ СВЕТЛИНА ВЪРХУ ТЕХНИТЕ ЛИЦА, ДОКОЛКОТО
МОЖЕ ДА ПАДНЕ СВЕТЛИНА В ЕДИН ТАВАН, И ТО ВЪРХУ ПРИЗРАЦИ

— Чух... чух... чухте ли? — заекна таласъмът Караконджо. — Нареккоха ни мишки.

— Чух... чух... чухме — подигра му се таласъмът Мъркот. — Чухме обидата. Пита се, защо я изрекоха. Не бързай да грухтиш, преди да си обмислил добре въпроса. Ако изобщо свински духове като тебе могат да мислят.

— Не съм никакъв свински дух... дух... дух — запъна се Караконджо, макар че думата беше само от една сричка и нямаше къде да се заеква.

— Как да не си? Караконджовците, това са духовете на закланите прасета.

— Това баба Пена го разказва на Панчо, за да му е по-интересно и ти се хва... хва... хвана.

— А това, че когото настигнеш в тъмното, го яхваш като магаре, и то ли не е вярно?

— Вярно е, доколкото е вярно за всеки таласъм... съм... съм. И аз съм... съм дух като всички вас.

— А нямаш ли свинска муцуна, а?

— А ти виждал ли си ми муцуната? — не се предаваше Караконджо.

— Колкото ти моята. Но това няма значение. Всички таласъми са невидими, обаче вас, караконджовците, бабите ви описват съвсем като прасета.

— Това е от бедна фантазия. Аз съм равноправен таласъм и настоявам всеки да си ме представя, както може. Ясно ли ти е или си глух... глух... глух.

— Я не се карайте — смърри ги Дългата опашка. — Ние тук се препираме кой от нас е по-страшно привидение, а хората започнаха да ни наричат мишки. Довчера баба Пена разказваше на Панчо такива

страшни работи, че чак и ние не хващаме вяра. А ето че днес ни нарича мишки. Виждате ли докъде води липсата на единство помежду ни!

— Ух... ух... ух. Мър... мър... Мъркот е виновен — избоботи Караконджо.

— Ами, чуваш ли се? Ти ясно си грухтиш — засмя се под мустак таласъмът Мъркот. По-право под двата си мустака.

— Млък! — шибна ги Дългата опашка. — Мъркоте, ти много си позволяваш. Все мъркаш, като че ли си най-умният таласъм. Ако Караконджо е духът на едно безобидно прасе, какво от това? Той е за предпочитане пред такива духове на отрицанието като тебе.

— Какво отрицание? Аз не отричам, а потвърждавам, че е прасе-призрак.

— Млък! А ти какво си? Мър-кот. Котарак, който все мърка. Да се благодариш, че си призрак, та това ти е страшното.

— А ти кой си бе, Дълга опашко? Най-безличният от всички таласъми. Една опашка и толкоз. Никакво лице.

— Лице... лице... лице — тоя път Караконджо се присъедини към Мъркот.

— Опашка, но дълга. Цели векове е дълга моята опашка — възрази Дългата опашка. — А колкото за тялото и за лицето, Караконджо е прав. Нека всеки си ги представя според своята фантазия.

— Азия... азия... азия — присъедини се Караконджо към Дългата опашка, щом биде похвален от него.

— Ето че сме мнозинство — отсеке Дългата опашка. — Слушай моите нареждания. В резултат на нашите разногласия работата ни не върви. Панчо не се плаши от нас, а баба Пена ни нарича мишки.

— Работата ни не се е влошила поради нашите разногласия, а нашите разногласия се появиха вследствие на влошената работа — възрази Мъркот.

— Пак ли? — изгледа го Дългата опашка. Макар че таласъмите са невидими, Мъркот си знаеше, че го е изгледал.

— Добре — примири се Мъркот. — Казвайте какво да правим?

— Пълно използване на всички шумови средства! — заповяда Дългата опашка. — Да изкараме ума не само на Панчо, но и на баба му. По местата си, марш! Почни. Едно, две!

ГЛАВА ТРЕТА

ФУТБОЛЕН МАЧ НА ТАВАНА МЕЖДУ ОТБОРИТЕ НА „ТАЛАСЪМ“ И „КАРАКОНДЖО“. ОТ ТОВА ПОСТРАДВА КОТАРАКЪТ МИНЧО

Дългата опашка се хвана за една откована дъска от покрива. Дръпна я силно за единия край, след това я пусна.

— Шат! — плесна пружиниращата дъска.

Караконджо затопурка насам-натам с острите си копитца.

— Пат! — шляпна отново дъската.

— Топур, топур, топур — въртеше се в кръг Караконджо така, че свят да му се завие.

Само Мъркот седеше на предишното си място и се усмихваше под мустак. По-право под двата си мустака.

— Какво мързелуваш? Марш при газената тенекия! — заповяда му Дългата опашка.

Мъркот продължаваше да се усмихва презрително.

— Нокти вълн! Почни, едно, две!

— Две... две — затопурка на място бедният Караконджо.

— Няма нищо по-жалко от един таласъм, който не върви в крак с промените на времето — равно и безучастно произнесе Мъркот.

— Ти пак ли философстваш? Почвай бързо да драскаш с нокти по тенекията, че това нашето не е никакъв шум.

— Шум... шум... шум...

— Ум... ум... ум трябва — озъби се Мъркот. — Не видяхте ли, че вчера баба Пена и Панчо обрулиха ореха?

— Много обичам пресни орехи — лакомо избоботи на един дъх Караконджо без никакво заекване. Очите му блеснаха като автомобилни фарове.

— Ще ни ослепиш бе, Караконджо такъв — изрева Дългата опашка, сложил лапи на това място, на което трябваше да се предполага, че е лицето му. — Бързо мини на къси светлини!

— Къ... къде са орехите? — затропа тоя път от нетърпение Караконджо, а не за да плаши Панчо.

— В мукавения сандък — свали Мъркот своята лапа, защото Караконджо тутакси извърна фаровете към сандъчето с орехите.

— Мишки! С право ни наричат мишки. Гризачи на орехи ли сме, или призраци, които вселяват ужас в душите на децата и на бабите? — ядосано пусна дъската Дългата опашка.

— Б-р-р-р — затрептя откъртената летва, тоя път без да шляпне о керемидите, понеже не беше опъната достатъчно. — Мъркоте, ти си виновен. Ти му възбуди апетита с тия пресни орехи.

— Аз гледам на орехите не като на храна, а като на средство за вдигане на шумотевица. Какво съм виновен, че той е духът на едно лакомо прасе — оправда се Мъркот. — Ето, гледайте. Или по-право, слушайте. — И той избута с лапа един орех навън от сандъчето. Ритна го и орехът се завъргаля към другия край на тавана.

— Дръжте го! — завтече се след него Караконджо. Мъркот обаче, вместо да хукне след тоя, извади още един и го ритна в обратна посока. Караконджо изостави първия орех и се затича след втория. Тъкмо го наближи, Дългата опашка захвърли трети. Караконджо заряза първите и се втурна да търси тоя.

— Хм. Не е лошо като идея — примири се Дългата опашка. — Аз винаги съм казвал, че ти, Мъркоте, имаш умна глава. Само трябва аз да те ръководя и ще можем да постигнем много нещо. Хвърляй!

В това време Караконджо тъкмо щеше да налапа третия орех и Мъркот му хвърли нов.

— Обаче няма да бъде честно.

— Кое?

— Ами това: Караконджо да тича, а ние само да му хвърляме примамки.

— Ей това ти е лошото, Мъркоте. Тъкмо измислиш нещо умно и вземеш, та го развалиш с философиите си. Ами като е по-изостанал от нас Караконджо, кой му е крив. Комуто е слаб акълът, да му са здрави краката. Така де, ние с тебе сме друго нещо.

— Да, но той ей сега ще капне.

— И според тебе всички да се разтичаме като караконджовци, така ли. Я зарежи това народничество. Не можеш ме накара да тичам подир един орех за тоя, що духа.

— Мога, мога.

— Ха да видим.

Мъркот грабна две пълни с боб кутии за обувки и ги сложи една срещу друга.

— Това пък какво е?

— Врата на футболно игрище. Ще има мач.

— Хайде, наште! — радостно заскача Дългата опашка. Щом станеше дума за мач, тутакси зарязваше гордата си осанка на ръководещ таласъм и ставаше най-обикновен запаянко.

— Чакай, не виждам с какво да очертая отсрещната врата — огледа се Мъркот. — Аха, ей тия книги ще свършат работа.

— Разгеле, Мъркоте. Откога се каня да те питам какво нещо са това книгите. Мислех, че са отрова за мишки. Ама гледам, мишките ги ядат и нищо им няма.

— Книгите не са за ядене.

— Че за какво са тогава?

— За четене. Хората ги четат и от това стават по-умни.

— Уха-ха-ха — затресе се от смях Дългата опашка. — У бре, уха-ха-ха.

— Какво смешно има?

— Ами мишките защо не стават по-умни, а? Хванах ли те, че лъжеш.

— Те ги ядат, а не ги четат.

— Дай аз да ги прочета. Една, две, три — от тая страна. Една, две, три — от оная. Ето, вратата е готова.

— Това не се казва четене, а броене.

— Ти пак много знаеш. Хайде да почваме, че откога не съм играл футбол. Къде е топката?

— Никаква топка! С орехи. Такава шумотевица ще се вдигне, че Панчо ще изгуби и ума, и дума.

Всеки подбра по един орех и го зарита към вратата на другия.

— Гол!

— Дузпа!

— Тъч!

— Само „Таласъм“! Само „Таласъм“!

— Два на един за „Караконджо“.

Вдигна се такава олелия, че играчите не чуваха собствените си гласове. Изведнъж Мъркот им даде знак да спрат.

— Шт. Тихо. Стори ми се, че Панчо плаче от страх. Може да сме прекалили.

Ослушаха се. Не беше Панчо, а баба Пена.

— Къш, бре. Чумата да ви насмете, дето ми разпиляхте орехите. Писи, писи, писи. И този проклет котарак къде се изгуби. Писи, писи, Минчо. Къде си бре?

— Ама тя наистина смята, че сме миш... миш... миш...

— Мишмаш?

— ... мишки — заекваше Караконджо, този път от умора.

— Знаех си аз, че твоите умни идеи дотам ще ни докарат, Мъркоте, ама защо те послушах.

— Има нещо, което още не мога да разбера — призна си Мъркот.
— По-нататък ще стане ясно.

— Имаш да вземаш, ако смяташ, че и по-нататък ще се оставя да ме подвеждаш. Марш по местата си и никакви нови идеи повече! — кресна Дългата опашка.

— Да, но тя сега ще изпрати котарака Минчо. Трябва да го прогоним на всяка цена.

— Заеми се с обезвреждането на котарака и после при тенекията!
— сурово изкомандва Дългата опашка.

Мъркот сложи един орех пред лапата си и зачака на отвора за тавана. Когато там се показа муцуната на котарака, той ритна ореха. Минчо бе улучен точно в средата на носа и моментално тупна обратно долу на терасата.

— Върна се пущината — затюхка се баба Пена. — Тъй си е то, глезено коте мишки не лови. Панчо е виновен, Панчо. Цяло лято играе с тебе и те разглези.

Баба Пена тръшна вратата и се прибра отново в стаята си. Мъркот се заслуша, но не чу ни звук.

— Знаете ли, че напразно сме тропали. Панчо го няма — заключи той.

— Няма, няма, няма — зарадва се Караконджо, че ще може на спокойствие да си хапне от пресните орехи.

— Глупости — възрази Дългата опашка. — Как ще знаеш, че го няма, като не си слизал в стаята, нито си поглеждал през прозореца. А и къде ще е Панчо? Щом се смрачи, него го хваща страх и се прибира.

— Ако беше тука, баба Пена щеше да му се скара, че е прехранил котката. А тя нищо не каза.

— Пак много знаеш, ама няма кой да те слуша. По местата си! Ще изпълним коронния си номер, па да видим дали не е тук Панчо. Пригответе се за песен. Къде е тиганът да ви дам тон?

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ПЕСЕН НА ТАЛАСЪМИТЕ, КОЯТО БИВА ПРЕКЪСНАТА ОТ НЕОЧАКВАН ГРЪМ

Дългата опашка най-сетне напипа дръжката на един захвърлен тиган. Тупна го с лапата си и се опита да вземе тон:

— Ла-а-а. Хм, май не е ниско.

— Какво ти „ла“. Това дори не е „сол“, а долно „до“.

Докато Мъркот си довърши мисълта, Дългата опашка го тупна с тигана по главата.

— А-а-а — изохка Мъркот и се хвана за цицината.

— Ей това се казва тон — зарадва се Дългата опашка. — Ла-а-а. Три, четири. — Поокашля се и изпълни своята песен:

*Аз съм Дългата опашка.
Щом се чуе моят вик,
свършва позата юнашка
на момчето, дето с прашка
вечно камъчета лашка
по врабците, чик-чирик.
Даже страшни таласъми
страх изпитват от гласа ми.
Таласъм съм, но не съм
като всички таласъми,
а съм главен таласъм.
Със опашка като сабя
в мрака тракам и сека,
Бърже лягай си до баба,
иначе мога да те сграбя.
Грабвай баба за ръка.
Вънка в клоните листати
нещо шумоли, нали?
Лягай си до мама с тати,*

*ако те са си дошли.
Може също и до кака,
а добре е и до брат,
сгушен брат да слуша в мрака
таласъмът опашат
как по покривите трака
и с опашка шатка: — Шат!*

— И сега, ако Панчо не е примрял от страх, да не се казвам Дългата опашка! — въздъхна уморено главният таласъм.

— И аз да не се казвам Кара... кара... кара...

— Карай да върви — помогна му Мъркот.

— Оставиха орехите, сега пък се разцвъркаха, поганците му недни — измърмори отдолу баба Пена и се затътрузи из стаята.

След миг под нозете на таласъмите се разнесе страхотен гръм. Разтреперани, те се свиха в самия край на тавана.

Нямате представа колко са страхливи ония, чиято професия е да предизвикват страх у другите. Забелязал съм дори как трепери от страх плашилото в клоните на черешата пред къщи. Работата е косовете да имат малко повече смелост и да го разпарцалисат. И сигурно биха го сторили, но ги възпира това, че стопанинът има пушка. Не вярвам косовете да се боят от самото плашило. Но нека не се отклоняваме като нашия дълбокоумен Мъркот. Впрочем, сега и той трепереше, без да може да проумее откъде се стовари тоя гръм под краката им, та целият таван се разтресе.

А работата беше много проста. Баба Пена поиска да усмири мишките. Обикновено чукаше с точилката, но Панчо си беше брулил орехи с нея и тя се закачи на най-високия клон. Като не намери друго под ръка, баба Пена грабна цигулката от масата и задумка с нея по тавана.

Не очаквали, че и на тях някой може да им тропне, таласъмите дълго време стояха объркани. Съвзеха се чак в следващата глава.

ГЛАВА ПЕТА

ГЛАВНОТО ТАЛАСЪМСКО РАЗУЗНАВАНЕ ПО СЛЕДИТЕ НА БАБА ПЕНА

Пръв се окопихи Мъркот.

— Трябва да се прати разузнавач. Сега всички книги, пиеси и филми са пълни с разузнавачи. Да отиде един и да погледне от клоните на мушмулата. Тогава ще разберем какво става в стаята.

— Караконджо, беж на мушмулата! — заповяда Дългата опашка.

— Муш... муш... муш...

— Мушни се зад мене, щом толкова те е страх — помогна му Мъркот, който добре разбираше, че от Караконджо няма да излезе никакъв супермен. — Слушай, Дълга опашко. Мисля, че ти трябва да се заемеш с това.

— И таз добра. Казали на таласъма, а той на опашката си. Ами вие през това време нали ще останете без командване и няма да знаете какво да правите.

Мъркот разбра, пък и отначало си знаеше, че трябва да върви сам, и се отправи към водосточната тръба. Пазейки се да не драска с нокти по ламарината, леко и безшумно се преметна в клоните на мушмулата срещу прозореца. Погледна първо към леглото и замря от ужас. То беше застлано. Никой не беше лягал в него. Както предполагаше, Панчо не беше в къщата. Погледна към средата на стаята и замръзна на мястото си. Свирна и на другите таласъми да видят тава чудо невиджано. Щом разбраха, че няма никаква опасност, те довтасаха в клоните на мушмулата.

И какво да видят. Баба Пена с цигулка в ръка, като момиченце от детската музикална школа, беше тръгнала да излиза от стаята. Едва се съдържах таласъмните да не захихикат, когато премина под мушмулата. Караконджо даже изгрухтя леко, но баба Пена помисли, че това е нейното прасе и му се скара:

— Ти пък нямаш наяждане. Спи вече де, гъци, гъци, гъци.

— Ами сега аз мисля, че трябва да помислим заедно, такава... —
захвана Дългата опашка, поглеждайки умолително към Мъркот.

— Точно така. След нея и ще разберем цялата загадка — отвърна
Мъркот, давайки вид, че уж продължава мисълта на своя началник.

— След мен! — изкомандва Дългата опашка.

— Не след теб, а след нея — поправи го Мъркот. — И то
незабелязано. От дърво на дърво и в сенките на оградите.

— Лу... лу... лу... — заекна Караконджо.

— Не през лука, а по пътя след нея! — скара му се Дългата
опашка.

— Той иска да каже, че луната ще ни освети — поясни Мъркот.
— Затова, Караконджо, ще се движим само по сенките. Разрешава ти
се да изгрухтяваш от време на време за заблуда на противника. А аз ще
измяквам като котарак. Ето: мяу-у-у.

Баба Пена тутакси се въртна обратно.

— Пст! Минчо, ще ти дам аз на тебе едно „мяу“. Бърже на
тавана, че мишките изпоразпиляха орехите!

Баба Пена пое между овошките към пътната врата. Таласъмните
след нея.

— Мъркоте, а аз какви звуци да издавам за заблуда на
противника? — озадачи се Дългата опашка. — Свикнал съм да издавам
само заповедни звуци.

— Кукуругай като петел — подигра му се Мъркот.

— Ей затова ти нямам доверие аз. Не знаеш граници в иронията
си. Ами нали щом изкукуруга петел, всички призраци изчезват. Как
можеш да ме караш да постъпвам като нашия най-голям враг петела?
Кому служи това?

— Ами намеквам ти, че си малко изкукуругал като него — засмя
се Мъркот под мустак. По-право, под двата си мустака. — Виж там,
имитирай някоя нощна птица.

— Ама разбира се. Аз съм важна птица — зарадва се Дългата
опашка. — Ще бухам като бухал.

— Още по-добре е като чухал — посъветва го Мъркот.

— Чух... чух... чух...

— Млък бе. Ти ще викаш „грух, грух“.

Над овошките изплува пълната септемврийска луна. Баба Пена
вървеше по селската улица, съпроводжана от звуците на таласъмните:

— Грух... грух... грух...

— Чух... чух... чух...

— Мяу... мяу.

— Цвър... цвър... цвър. — Мъркот се досети да имитира и щурец.

— Бау... бау... бау. — Това не беше таласъм, а редовно куче, но няма значение. Картината продължаваше да бъде тайнствена, защото по селската улица се движеше баба с цигулка в ръка. Ако някой я беше срещнал, щеше да помисли, че именно тя е таласъмът.

— Отива към читалището — забеляза Дългата опашка. — Сигурно ще има концерт на самодейния колектив и баба Пена ще свири първа цигулка.

— Кам... кам... кам... — развълнува се Караконджо.

— Камбана ли? — запита Дългата опашка.

— Камила?

— Кам... кам... кам... — съвсем нетърпеливо затропа Караконджо.

— Камион, камион — сети се Мъркот. — Вярно, че това е камионът с млякото пред къщата на бай Сава.

Баба Пена спря и похлопа на портата.

— Сава. Сава бре, тука ли си?

— Какво има, бабо Пено? — подаде се през пролуката бай Сава, продължавайки да се ослушва откъде издиша една надута вътрешна гума.

— Остави се, Савко. Нашият палангозин Панчо тая сутрин го изпроводи на рейса. Ама да вземе да си забрави цигулката.

— Аха, ето къде издиша — зарадва се бай Сава.

— И аз им викам, че е излишна, ама кой ме чува — оплака се баба Пена.

— За гумата казах, че издиша — заговори по-високо бай Сава. — А пък цигулката защо да е излишна? Ако момчето е музикално.

— Ако е, ама не е. Само го мъчат. Виж, пеперуди му дай да лови. Цветя и билки да бере. Туй лято си направи цял хамбарий.

— Хербарий му викат.

— Тъй де. Ами аз да проводя по тебе цигулката. Като закараш утре гюмовете, отбий се в техния блок, и без туй ти е на път.

— Бива — съгласи се бай Сава. — Пъхни я под брезента при гюмовете.

— Да не се строши в каросерията, бре Савко. Че как ще се разправям после със снахата?

— Няма, няма — успокои я бай Сава. — Там седи Дончо магазинера и ще я наглежда.

Баба Пена въздъхна дълбоко, че е оправила тая трудна работа и си тръгна обратно.

— След мен! — извика Дългата опашка.

Мъркот не помръдна от мястото си.

— Така де, след нея — поправи се главният таласъм.

— И защо след нея? — запита Мъркот.

— Как защо? — учуди се Дългата опашка. — Защото досега вървахме след нея и сега трябва да направим същото.

— Това си знаеш ти: да правиш все същото.

— Същ... същ... същ...

— Ти пък, Караконджо, само повтаряш, каквото каже някой — изкара си на него яда Дългата опашка.

— Сащисах се бе — оправда се Караконджо. — Нищо не разбирам.

— Какво има толкова за разбиране? Панчо е заминал за града. И ние отиваме там. Защо да стоим тук, където никой не вярва, че има таласъми?

— Към камиона ходом марш! — нареди Дългата опашка. — Между два гюма по един таласъм!

ГЛАВА ШЕСТА

КАМИОН КАРА ТАЛАСЪМИ

Таласъмите прекараха нощта в камиона. Измъчиха се от бездействие, но това беше начинът да стигнат у Панчови. А там вече работа колкото щещ.

Особено се свиваше душата на Караконджо. А не забравяйте, че един таласъм се състои само от душа и нищо друго. Горкият, хич не можеше да издържа без тропане и от време на време раздрънкваше гюмовете.

— Трай бе, Караконджо, ще провалиш експедицията.

— Мир... мир... мир...

— Мирно стой. Точно това искаме да ти кажем.

— Мир... мирише ми на мляко.

— Ами, разбира се, гюмовете са пълни с мляко.

— Как... как... как...

— Какавида? — предположи Дългата опашка.

— Не. Как се от...

— Как се отварят ли?

— Аха. Да си лок... локна млекце.

Затърсиха закопчалките на гюмовете, но тутакси и тримата се строполиха като попарени.

— Кукуругу-у-у! — остро и високо изкукуруига на две крачки от тях петелът на бай Сава.

— Край. Свършено е с нас. Мъркоте, ти ни уби — изохка Дългата опашка.

— Не се бойте — съвзе се Мъркот. — Навън се развиделява, но под платнището ще бъде тъмно цял ден. Важното е веднъж да се доберем до Панчовия таван в града.

Таласъмите малко се поуспокоиха, но скоро откъм дворовете се зачуха и човешки стъпки. Захлопаха врати. Разнесоха се гласове. Тримата се свиха уплашени в най-тъмния ъгъл на камиона.

Но това беше нищо в сравнение с ужаса, който последва. Бай Сава се покачи в кабината и хлопна вратата. Най-напред нещо леко изхърка, както прави Мъркот с нокти по тенекето. После се разнесе адски шум. Не биха могли да го постигнат и триста таласъма.

— Как... какво става? — запита Дългата опашка, защото Караконджо вече не можеше дори да заеква.

— Бай Сава запали мотора — отвърна Мъркот. — Най-напред обикновено фучи доста силно, но после се позатопля и започва да мърка като котарак.

— Ех, да имахме едно такова нещо на тавана! Тогава да видиш как се плашат деца.

В това време Караконджо разбута гюмовете и затърси откъде да скочи. Но нали беше много уплашен и малко глупав, вместо към задницата, хукна към кабината на камиона. Успя да си пропъхне муцуната под брезента и да изтропа с предните си копита върху покрива. Двата таласъма го хванаха и задърпаха обратно. Понесе се голям тропот по покрива на кабината.

— Дончо, ти ли си? — завика от кабината шофьорът бай Сава.

Таласъмните замряха на местата си. Половината туловище на Караконджо си остана навън.

— Тоя път си ме изпреварил, а? — продължи бай Сава. — Аз рекох да позагрея двигателя, докато дойдеш, а ти си бил вече вътре. Внимавай за цигулката на Панчо.

Мъркот и Дългата опашка успяха с труд да издърпат Караконджо отново под платнището.

— Добре де, тръгвам. Стига си тропал — извика бай Сава и потегли. Трите таласъма се свлякоха върху гюмовете, които вече сами хлопаха по пътя, така че шофьорът нямаше в какво да се усъмни.

Пътят до града бе доста дълъг, та таласъмните имаха време да се съвземат и поуспокоят.

— Хубаво нещо е да си таласъм — рече по едно време Дългата опашка. — Можеш да пътуваш и в каросерия на камион. Който не се състои само от душа, ще му се разтърсят кокалаците.

— Мес... мес... месата ще му посинеят.

— Не е толкова страшно — възрази Мъркот. — Колко пъти съм виждал как жените от стопанството ходят на екскурзия с камиони. Даже вътре и спят.

— Да, но не върху гюмове. Пак ни насади ти нас — въздъхна Дългата опашка и се лашна напред. — Леле, ами ако имах глава — вдигна той закана̀телно лапите си към Мъркот.

— Там е работата, че нямаш глава. Иначе щеше да разбереш, че сме пристигнали — срязва го Мъркот.

ГЛАВА СЕДМА

ТАЛАСЪМИТЕ СА НАЛИЦЕ, НО ДОНЧО ИЗЧЕЗВА

Бай Сава хлопна вратата и слезе от кабината. Таласъмите повдигнаха крайчеца на брезента и загледаха какво ще стане. Спрели бяха пред някаква грамадна къща с много врати и прозорци. Бай Сава застана пред една врата и натисна някакво копче. И веднага погледна нагоре към небето.

— Проверява дали ще вали дъжд — поясни Дългата опашка.

В това време се отвори един прозорец някъде на височина колкото две орехови дървета, ако се сложат едно върху друго. Подаде се женска глава.

— Кой звъни?

— Познах я. Майката на Панчо — каза Мъркот.

Бай Сава се поизтегли по-назад.

— А, ти ли си бил, бай Сава?

— Аз съм, аз. Нося ви свирнята — и бай Сава протегна лявата си ръка уж е цигулка, а с дясната започна да имитира движенията на лък по нея. — Цигу-мигу, цигу-мигу — засмя се той.

— Ама докара ли я? Бай Сава, не зная как да ти се отплатя. Панчо сега е на английски. Като се върне, трябва да отиде на урок по цигулка и се чудех какво да правя. Толкова навреме идваш. Качвай се да те почерпя едно кафе.

— Не съм сам. И магазинерът Дончо е в камиона при гюмовете. Той вардеше цигулката през целия път.

— Ами и него покани, разбира се. Слагам еспресото за двама.

— Хайде, Дончо, сваляй дрънкалото — провикна се бай Сава, учуден от тишината в каросерията.

— Ами сега? — уплаши се Дългата опашка.

— Ами се... се... се...

— Седете си на местата. Не забравяйте, че сме невидими — успокои ги Мъркот тъкмо навреме, защото бай Сава вече повдигаше

платнището.

— Дончо. Къде си, бе Дончо? Я, празно. Тоя човек изчезна като таласъм. Тупа по кабината да тръгвам, а сега никакъв го няма. Добре, че поне цигулката е тука.

Бай Сава взе цигулката и се запъти към Панчовия вход, озъртайки се за Дончо.

— Дончо. Не се крий, бе момче. Коскоджамити магазинер си вече, а още те държат магариите. Аз отивам у Панчови. Качвай се и ти горе, стига си се халосвал.

— Сега му е времето — каза Мъркот. — По водосточната тръба и — на тавана! Като се мръкне, такъв концерт ще му изнесем на Панчо, та да го запомни, дето ни накара да бъхтим толкова път и да мамим невинния шофьор.

— Караконджо е виновен с неговото прибързано тропане.

— Дон... Дон... Дон...

— Какво пак задумка.

— Дон... Дончо щеше да ни пречи, ако беше при нас.

— А знаеш ли, колко ще си пати сега бай Сава? Няма да му приемат млякото.

— Че какво му е на мляк... млякото? Аз бих излокал един гюм, ами дип, че не мога да го отворя. Как няма да приемат такова вкусно мляко?

— Ти си призрак на едно частнособственическо прасе и това си е — тросна му се Мъркот. — Млякото е на стопанството. Магазинерът Дончо трябва да го предаде на млекоцентралата. Но хайде да оставим хората да се оправят с техните работи, а ние с нашите.

— Към водосточната тръба, марш!

ГЛАВА ОСМА

КАК НЯКОЛКО ГЛАВИ ЛУК ПОДПОМАГАТ АЛПИНИЗМА

Понеже камионът беше спрял досам стената на блока, не стана нужда таласъмите да слизат долу. Направо изпод платнището се прехвърлиха на водосточната тръба и се закатериха към тавана.

Най-трудно напредваше бедният Караконджо, защото беше таласъм с копита. Добре че нямаше тяло, а и главата му не тежеше от много ум. Понякога това се оказва полезно.

За да не го изоставят в този труден момент, другите таласъми го пуснаха да се катери пръв. И Караконджо не беше съвсем несръчен в тия работи, защото все пак не беше прасе, а призрак. Колко пъти на село се бе спускал по улука и оттам на мушмулата.

Задъхан, Караконджо мислеше, че таванът вече е близко. Но това се оказа само един пореден балкон.

— Мъркоте, какво става? — обезпокои се Дългата опашка. — Това не е къща като къща, а сума ти къщи, натрупани една върху друга. Сигурно са се възседнали при някое земетресение.

— Земетресение, вятър. Просто е с повече етажи. Караконджо, къде отиваш?

— Поч... поч... поч...

— Почваш да пречиш.

— Поч... почивка.

— Прав е. Нека да си починем на този балкон, че има още четири етажа — предложи и Дългата опашка.

— Добре, но само в ъгъла и без никакво мърдане.

Караконджо обаче не чу последните думи на Мъркот, зарадван, че му се разрешава почивка. Докато другите се преметнат през парапета, той успя да зарови муцуна в една щайга с кромид лук.

— Стой. Какво правиш, свинска лакомийо? — нахвърли се върху него Дългата опашка.

Караконджо се стресна, дръпна се рязко назад и десетина глави лук полетяха надолу към другите балкони.

— Божичко, каква е тая буря от ясно небе? — завика отвътре Панчовата майка и затича да събира разпиления лук.

На долните балкони наизлизаха жени и се развикаха една през друга:

— Панчева, какво е това безобразие!

— Пак ли го пуснаха това лудо дете на балкона?

— Мирясали бяхме през ваканцията, а сега от първия ден...

— Ще се оплачем!

— Не е Панчо — виновно се заоправдава майката. — Панчо е на урока по балет.

— Все го защитава тя. Вместо да му опъне ушите...

— Ама разберете, няма го Панчо. Лукът сам се разпиля.

— Сам, сам. Самоходен лук досега не бяхме виждали. С бензин ли се движи или с електричество? — подиграваха се съседите.

— Излезе внезапен вятър.

— Ами, вятър. Не виждам да е ветровито. Нали съм проснала дрехи.

— Да, но той внезапно задуха и внезапно спря.

— Млада жена, пък лъже.

Панчовата майка се разплака и хукна навътре в апартамента, без да досъбере лука.

— А бе знаете ли, че по горните етажи май наистина духа — завика една жена от партера.

Всички надигнаха глави.

— Вярно. На шестия етаж проснатите дрехи се мятат.

— Да, но тия до тях са неподвижни.

— Божа работа.

А то не беше божа работа, а най-обикновена таласъмска работа. Като се уплашиха от хорската паника, таласъмите почти на един дъх стигнаха до покрива. Само Караконджо за кратко време се оплете в едни въжета за пране. Тогава именно се развяха дрехите на един балкон, а другите до тях останаха неподвижни, понеже не бяха на същото въже.

Жените още спореха по балконите и плюнчеха пръсти, за да проверят дали наистина духа.

— Панчо е хвърлил лука, какво ще ми разправяте.

— Не е Панчо, бе хора. То, горкото, наистина по цял ден ходи от урок на урок.

— Ама пък като си дойде в къщи, лудува за трима.

— Море и майка му е една туткава. Все мисли как да направи синчето си гениално, а не вземе да си подреди балкона като хората.

Една по една жените се заприбираха. Таласъмните поемаха дъх горе на покрива. Доколкото духове могат да поемат дъх, понеже дух фактически значи дъх.

— Една е ползата само: че узнахме кой е Панчовият балкон — рече Мъркот.

ГЛАВА ДЕВЕТА

ТАЛАСЪМИТЕ УДРЯТ НА КАМЪК

Таласъмните си отдъхнаха, мислейки, че са прекарали най-трудното премеждие от преселението си в града. Но нямаха време дълго да се радват, защото скоро разбраха целия ужас на новото си положение. Къщата нямаше таван!

— Как... как... какво ще рече това? — Дългата опашка се втрени заплашително в Мъркот. Когато се уплашеше, той заекваше повече и от Караконджо. Защото добрият Караконджо заекваше не от страх, а от това, че мислите му изпреварваха думите.

Вероятно този поглед имаше за цел да смрази Мъркота. Но, първо, на краставичар краставици не се продават, та и на таласъм таласъмски номера. И второ — когато един таласъм е по-уплашен от тебе, как ще те уплаши?

— По-спокойно де — укроти го Мъркот. — Чакай да се ориентирам в положението.

— Няма таван. Зле сме с тавана — трепереше Дългата опашка.

— Винаги си бил зле с тавана — не загубваше чувството си за хумор Мъркот, потупвайки го по най-горната част на челото, където казват, че се пазел мозъкът.

Съкрушен, Дългата опашка нямаше сили дори да го наругае, че ги е домъкнал дотука. Макар и да не беше умен колкото Мъркот, той разбираше много добре, че един таласъм без таван не е никакъв таласъм.

Караконджо като че ли беше по-безгрижен. Той още бе радостен от похвалата на Мъркот, че е намерил Панчовия балкон. А и плоският покрив на тая голяма къща му харесваше.

— Глад... глад... глад...

— Пак ли си гладен? Аман от твоята лакомия.

— Глад... гладко е. Хубаво за тропане — наивно се радваше Караконджо и припкахе между комините и телевизионните антени.

— За тропането, ще тропаш. Но кой ще те чуе през тая дебела бетонна плоча? — разочарова го Мъркот.

— Като тропаш, кънти ли? — озъби се Дългата опашка.

Караконджо изтропа и се послуша.

— Дов... дов... дов...

— Довиждане, а? И аз искам да кажа довиждане, ама няма как.

— Дов... довечера може и да закънти. Като стане тъмно. И на село нощно време по кънти.

— Кънти ти на тебе главата. До Панчовия апартамент има още четири етажа. Ама на Мъркота умната глава и тя кънти, дето ни вкара в тоя капан. А бе знай ги аз тия с умните глави, ама що ми трябваше да се правя на напредничав таласъм. Не биваше да ви пуцам вън от бабиния Пенин таван и туй то.

— Все пак дайте да направим една репетиция за довечера — предложи Мъркот. — Дълга опашко, дръж тази откована антена. Караконджо, дай тон. Тук е важен силният глас, а не мелодията.

— Квик, квик, квик — с пълно гърло заквича Караконджо.

Дългата опашка подхвана тона и продължи:

Аз съм Дългата опашка.

Щом се чуе моят вик... вик... вик...

Горкият певец! Не можеше дори самият той да чуе своя вик. Очите му се насълзиха. А как се пее през сълзи? Децата донякъде знаят как се свири през сълзи на пиано или на цигулка. А пеенето е още по-трудно. Но репетицията си е репетиция и Дългата опашка продължи:

Щом се чуе моят вик... вик... вик...

— Квик, квик, квик — изквича Караконджо, който с доброто си сърце искаше да му помогне.

Но и викът и квикът се губеха сред грамадната врява, която долиташе от градските улици.

И Дългата опашка запя нова песен или по-право старата малко поновому:

*Аз съм Дългата опашка.
Тук не чуват моя вик.
Свърши позата юнашка —
старата опашка-шашка
тук отпусната се лашка
като скъсан край от прашка
под гълчавата просташка
на врабците, чик-чирик.
Ох, не ща опашка-сабя,
а сега да имах баба,
за ръката да я сграбя
и без страх да слушам как
там оттатък свири влакът,
тук отсам трамваи тракат,
път колите шумно чакат,
хората се бутат с лакът,
всичко тропя, трака: — Трак!*

Певците млъкнаха и седнаха съкрушени в сянката на комина. Само Дългата опашка продължаваше по инерция да маха с диригентската си опашка. Резултатът беше плачевен. Гласовете им се губеха в безкрайното пространство от плоски покриви като в пустиня.

— За тро... тро... тро...

— За тролея?

— За тропането пък да не говорим. Само си подбих копитата.

— Изобщо ударихме на камък — въздъхна диригентът и си подви дългата опашка.

— Не на камък, а на бетон — поправи по Мъркот.

ГЛАВА ДЕСЕТА

ОЩЕ СВЕТИНА ВЪРХУ ТАЛАСЪМИТЕ. НО ТЕ ПАК СЕ ГУШАТ В ТЪМНИЯ БАЛКОН

Тежък бе тоя ден за таласъмите, но не бе по-лек и за Панчо. Урок по английски, урок по цигулка, плуване, балет и пет часа училище. Малко хапна вечерта и веднага си легна.

Таласъмите по липса на таван се спотаиха на Панчовия балкон и зачакаха да видят какво ще стане.

— Ей сега ще заспи и веднага ще се вмъкнем вътре — предложи Мъркот.

Да, но Панчо не се предава лесно на съня, колкото и да е уморен.

— Тате — завика Панчо от леглото си.

— Какво има пак — обади се от другата стая баща му.

— Остави вратата към вашата стая отворена, че ме е страх.

— Глупости. Пак сте си говорили с децата за някоя Черна ръка.

— Тоя път беше за Червената ръка. Теодор, като влязъл една вечер в техния тъмен вход, и се появила една червена ръка. Нямамо никакво тяло, а само ръка. И тя...

Вратата се отвори и в нейния светъл правоъгълник застана по пижама бащата на Панчо.

— Хайде, успокой се. И друга вечер не си разказвайте такива глупости преди лягане.

— Тате, седни за малко — замоли се Панчо и хвана баща си за ръката.

— Я стига се е глезил, ами да заспива — чу се отвътре гласът на майката. — Вечер се мотае, а сутрин не може очи да отвори. Ще прощаваш, ако мислиш, че утре аз ще седна да те обувам.

— Наистина няма време, Панчо. Хайде, оставям вратата отворена, но заспивай веднага.

— Разкажи ми за таласъмите — не го пускаше Панчо. — Баба Пена ми разказваше много хубаво. И ги слушахме как тропат на тавана.

— Таласъми. Бабини деветини — викна отвътре майката.

— Не са бабини деветини. Да ти тропнат на тавана, ще те видя аз тебе. Не те ли зная колко си страхлива. Като видиш мишка и припадаш — разсърди се Панчо.

— Не се говори така на мама — упрекна го баща му.

— Ама тя майка ти е виновна, дето му втълпява такива измишльотини — скара се майката тоя път на бащата. — Сега вече е ученик. Има толкова задължения. Трябва да гледа реално на живота. Да знае, че няма никакви таласъми. Че мишките са тропали на тавана. Че никакви червени или черни ръце не съществуват. Никакви призраци в никакви замъци — викаше вече твърде високо майката. — И никакви феи и никакви самодиви. Има уроци и толкоз! Голям си.

— Как да няма самодиви? А „Самодиви в бяла премяна тихо нагазват трева зелена“? — възрази Панчо.

— Ти все много знаеш. Това е друга работа. Това е поезия. И задължение да го научиш наизуст. Това се иска вече от тебе: да разбереш задълженията си.

— Щом има самодиви, има и таласъми — упорстваше Панчо. — Тате, кажи, че има таласъми.

— Има, но на село — отстъпваше бащата, поставен между два огъня. — А в града няма. Хайде, цяло лято си ги слушал, сега заспивай.

— Защо в града да няма? — не се оставя Панчо. — Щом в града има повече удобства за хората, значи, има и за таласъмните.

Лампата в другата стая угасна.

— Аз заспивам, а вие, ако щете, сами ставайте таласъми — сърдито рече майката.

— Тате, сега не мърдай — вкопчи се за него Панчо.

— Виж какво, Панчо. Наистина ще трябва да ти обясня всичко. Таласъми всъщност няма. Това са измислени духове.

— Ама аз знам, че са духове. Затова ме е страх от тях.

— Но те не съществуват, а са измислени от хората през вековете. Едни народи са си ги представяли по един начин, други — по друг. Англичаните са измислили призраци с чаршафи, ние, българите — таласъми и караконджовци.

— Тия с чаршафите са още по-страшни — стисна му ръката Панчо. — Теодор веднъж в техния вход...

— Да, но те са измислили и добри духове. Например феите — мъчеше се да го успокои баща му.

— А нашите таласъми добри духове ли са?

— Доб... доб... доб... — не се сдържа на балкона Караконджо.

— Тате, някой тропа на балкона.

— Сигурно някоя котка.

— Ами ако е мъркотка?

— За женски мъркоти не съм чувал. Слушай сега. Нашите таласъми са едни добри домашни духове. Караконджото например...

— Зная. Това е духът на закланото прасе.

— Значи, баба ти Пена ти е разказала. Такива работи са си разправяли едно време хората през дългите зимни вечери. Не е имало ни телевизия, ни радио, ни кино...

— Но караконджото, като настигнал някого в тъмното, метвал се на гърба му и не го оставял чак докато пропеят петлите.

Караконджо заподскача на балкона, готов да възрази, но другите таласъми успяха да го укротят.

— Да, но това е ставало само по пътя, който минава край гробищата. Колко ме е било страх на времето да минавам там даже и денем.

— А за Мъркота, тате, какво ще ми разкажеш?

— Мъркота даже не е национален, а наш семеен таласъм. Вероятно го е измислил дядо ми, защото нито съм чувал, нито пък чел после нещо за такъв таласъм.

— Ама че невежи хора. Имаше книга „Страшният Мъркот“. Продаваше се по всички добре уредени книжарници — извика Мъркот. Караконджо и Дългата опашка от своя страна едва удържаха пък него да не влезе, да се разправя с бащата на Панчо.

— Ами Дългата опашка?

— Това даже пък не е и таласъм. Измисли го баща ми, когато бях малък, за да не изяждам сладкото от сливи. Все го криеха я в килера, я в някой долап, но аз го намирах. Тогава баща ми измисли Дългата опашка — пазача на сладкото.

— Я, па тоя! Измислен съм бил! Аз, най-авторитетният между таласъмите! — зафуча Дългата опашка, но Мъркот и Караконджо овреме му бяха застъпили опашката и не можа да помръдне.

— И ти как си го представяше?

— Една дълга опашка и толкоз. Нещо като твоята Черна ръка, само че опашка. Щом тръгнеш да тършувам из тъмните одаички на старата къща, все ще се натъкна я на някоя повязка за къделя, я на някой стар дядов пояс, я на някое повясмо кълчища и тутакси се връщам назад. Все Дългата опашка ми се привиждаше.

— Видяхте ли бе, жалки таласъмчета — доволно се изпъчи Дългата опашка.

— Ха-ха-ха — гръмко се изсмя бащата.

— Видя ли, хвалипръцко — скара се Мъркот на Дългата опашка. — Чул те е и сега ти се смее.

— И все пак си пострадах не от Дългата опашка, а от друго. Понеже все намирах гърнето със сладкото, веднъж го бяха скрили в една бохча с вълна. Бохчата окачена на гредите. Минавам аз край нея постоянно, но хич и не подозирам. Преравям цялата къща — няма сладко. Тогава нямаше конфитюри под път и над път, това ни беше лакомството. И както си вървя отчаян и замислен — бух главата в бохчата. Отвън меко, но отвътре като ме пухна гърнето по челото, цяла краставица ми излезе.

— И пак изяде сладкото?

— Охо, и още как. А бе я да накараме майка ти да направи тая година. От белени сливи, отвътре с орехови ядки.

— Ако не млъкнете веднага, не само че сладко няма да видите, ами и горчиво ще ви стане — продължаваше да се сърди майката.

За щастие Панчо беше вече заспал и бащата лесно се оправда:

— Успокой се де. Трябваше да го приспя. Още е ваканционно настроен.

— Стига, стига. Знам ги твоите теории за развиването на детското въображение. Синът ти ще си въобразява това-онова, а другите ще напредват в живота.

— Ама аз му обясних истината за таласъмните.

— Тихо, че таласъмна вече.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

НИКОЙ НЕ ДАВА КВАРТИРА НА ТАЛАСЪМИ

— Горкият Панчо — въздъхна Мъркот. — Много ми е мъчно за него.

— Мене по ми е мъчно за баща му. Нещастникът. Какви теории се сили да измисли, че нямало било таласъми — изръмжа Дългата опашка.

— Остави това. Те хората са такива — хем нищо не им е ясно, хем искат да покажат, че всичко им е ясно.

— И ти, Мъркоте, си като тях. За много умен се смяташ, ама видя ли докъде ни докара.

— Мъчно ми е за Панчо. Все сме го плашили горкото дете, а то заслужавало само ласка — разнежи се Мъркот и погали Панчо по косицата.

Панчо го хвана за лапата, но не за да я отстрани. Изглежда му беше приятно. Мъркот продължи да го гали. Панчовата ръчичка също се движеше нагоре-надолу заедно с лапата на таласъма.

— Тате, ти ли си? — попита Панчо.

— Не — прошепна таласъмът. — Аз съм. Мъркот. Тук са още Дългата опашка и Караконджо.

— В стаята ли?

— В стаята. Аз съм седнал на леглото ти. Дългата опашка е насреща във фотьойла. А глупавият Караконджо се пъкна под леглото.

— Аз се чудя какво ми повдига отдолу пружината и не мога да се друсна, както трябва, когато се обръщам на другата страна.

— Караконджо, какво правиш? — скара му се Мъркот.

— Люш... люшкам го да спи по-сладко.

— Че как дойдохте тука?

— Остави се. С млекарския камион. Много си изпатихме.

— И аз не обичам млякото — призна си Панчо. — А къде ще живеете, като нямаме таван?

— Не са всички къщи без тавани. Аз нали видях от покрива — възрази Дългата опашка.

— Има и с тавани — съгласи се Мъркот. — Но през бетонните плочи не се чува нашето тропане. При това автобуси и коли постоянно ни заглушават. Има малко тишина от един до четири часа през нощта, но тогава кой ще седне да слуша таласъми. Да, ще се върнем — тъжно заключи Мъркот. — Тая нощ ще се сбогуваме с тебе и ще се върнем.

— През ваканцията пак ще се видим — едва не се разплака Дългата опашка.

— По-право, ще се чуем — пошегува се Мъркот, за да не заплаче.

— Ама останете. Все ще се намери място за три добри таласъма — замоли се Панчо.

— Тала... тала... тала... — изскочи изпод леглото Караконджо, обхванат от общата трогателна атмосфера на раздялата.

— Таласъми — подсказа му Панчо, протягайки ръка да го погали.

— Не! Талавизор! — важно вдигна муцуна Караконджо.

Панчо се засмя звучно, а Мъркот под мустак. По-право, под двата си мустака.

— Телевизор се казва, Караконджо. Е, какво?

— Там ще живеем. Аз гледах одева как Таласъмчо пожела „лека нощ“ на децата.

— Не е Таласъмчо, а Сънчо.

— Тъй де. Таласънчо. Нали тъй казах.

— Много си глупав ей, Караконджо. Как ще живеят три таласъма в толкова малко сандъче? — подигра му се Дългата опашка.

— Знаеш ли колко много хора се събират вътре? — упорстваше Караконджо.

— Това не са истински хора, а снимки, сенки — помъчи се да му поясни Панчо.

— Ами баща ти нали каза, че и ние сме сенки?

— Това са други сенки — разпери безпомощно ръце Панчо.

— Както и да е. Важното е, че няма място за нас тука, а се поведохме по ума на Мъркот и дойдохме — праметна се ядосано през облегалката на фотьойла Дългата опашка.

— Не, не си отивайте — замоли Панчо. — Останете в хола под канапето.

— Ами прах... прах... прах...

— И таз добра. Таласъми от прах да се плашат.

— От прахосмукачката се плаши Караконджо — поясни Мъркот.
— Това лакомо чудовище изсмуква всички духове от всички ъгли на къщата.

— Вярно — натъжи се Панчо. — Ами тогава ще живеете в моя шкаф с играчките. Малко ще ви бъде тясно през деня, но пък нощем ще се разполагате из моята стая.

— Виж какво, Панчо. Не е работата само в мястото. В края на краищата, колкото и да е труден жилищният въпрос в града, все ще се намери подслон за още три таласъма.

— Браво. Така ви искам — зарадва се Панчо. — Оставете, значи.

— Аз исках да кажа точно обратното: че си отиваме — поклати своята сянка Мъркот. — Не е работата само до мястото. Работата е до времето.

— Нощем ще намирам време за вас. Ето, както сега. Не си отивайте.

Обаче в другата стая блесна ярка светлина и таласъмните потънаха вдън земя.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

ПРЕКЪСНАТО СБОГУВАНЕ

В яркия правоъгълник на вратата се очерта бащата на Панчо, който сънено триеше очите си.

— Панчо, болен ли си? — наведе се загрижено той над леглото му.

— Не, нищо ми няма.

— Бълнуваше нещо. Чух те, че говореше насън.

— Не съм говорил насън, а с таласъмите. Те бяха тука.

— Събуди се! — разтърси го бащата.

— Буден съм, бе тате — съвсем спокойно отвърна Панчо. — Тук бяха и тримата.

— Кои тримата? — сложи длан на челото му бащата. — Термометърът! — извика силно той към майката.

— В нощното му шкафче виж — чу се отвътре сънлив отговор.

— Как кои тримата? Мъркот, Караконджо и Дългата опашка. Просто не разбрах къде изчезнаха, като светна лампата.

— Пак ли за тия таласъми? — гласът вече беше доста бодър и висок. — Няма да ѝ простя аз на баба Пена, дето му пълни цяло лято главата с бабини деветини. Тя е виновна за всичко.

— Ти си виновна за всичко — сопна се на свой ред бащата. — Чунким малко е напрегната програмата им в училище, ами си му измислила още сто урока.

— Ти за програмата не бери грижа. Детето е умно и се оправя бързо.

— С кое по-напред? Английски, цигулка, балет. „Първа позиция, втора позиция“ — закълчи се подигравателно бащата.

— Ами плуването кой добави, а?

— То е необходимо за физическото му укрепване. Няма температура, слава богу.

— Още по-лошо: в пълно съзнание да бълнува за таласъми.

— Ама разберете, че не съм бълнувал. Наистина и трите таласъма бяха тука. Искаха да се връщат на село, а аз ги уговорях да останат. Сега сте ги уплашили и сигурно са си заминали.

— Виждаш ли докъде докара детето!

— Ти го докара с твоята преумора.

— И на мене ми е жал, ама като го правят другите майки, аз ли да изоставя детето си назад от съвременните изисквания.

— Слушай, Панчо — погали го баща му по главата.

Панчо хвана ръката му, но не за да я възпре, а защото му беше приятна ласката. Голямата бащина длан и малката Панчова върху нея се движеха по меката косичка, току-що подстригана за първия учебен ден.

— Тате, знаеш ли, че и Мъркота така ме помилва.

— Млък с тоя Мъркот.

— И другите таласъми също. Интересно, досега само ме плашеха с тропането си по тавана, а тая нощ слязоха да ме погалят. И тримата бяха тъжни. Казаха, че идват да се сбогуват.

— Отдавна трябваше да се сбогуваш ти с тях — викна отвътре майката. — Че покрай тия таласъми и ние вече вампиряхме.

— Ти мълчи сега — скара се бащата. — Таласъмите по-добре от нас знаят кога да се сбогуват с децата. И какво ти казаха на сбогуване?

— Не успяхме да си вземем довиждане, защото запалихте лампата и ги прогонихте. Тъкмо се радвах, че тука нямало петли, които да ги пропъждат.

— Нищо, може би ще се върнат да ти кажат довиждане — помъчи се да го успокои баща му. — Хайде, заспивай отново, че утре ставаш рано.

— Няма да заспивам, а ще ги чакам с отворени очи. По-бързо гасете лампата, докато не са се отдалечили твърде много.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

ЗАВЪРШЕНО СБОГУВАНЕ. НО КОЙ ЗНАЕ...

— Видя ли, Панчо — зашепна Мъркот, — че работата е до времето.

— Нощем, както виждаш, намирам време за вас — седна на леглото Панчо. Тутакси вдигна нозе, защото му се стори, че усети дишането на Караконджо под леглото.

— Ти може и да намираш време, но това вече е друго време — философстваше Мъркот.

— Как ще е друго време? Все нощно време. И досега е било така — не разбираше Панчо.

— И другите таласъми не го разбират, Панчо. Особено Дългата опашка нищо не разбира от нови времена. Затова им казах, че ще дойдем тука да ти тропаме както на бабиния Пенин таван. А всъщност ги доведох, за да се сбoguваме.

— Ще ти дам да се разбереш, като се върнем — изсъска на ухото му Дългата опашка. — Да се благодариш, че и аз се трогнах от раздялата, та не искам да тревожим момчето.

— Там... там... там...

— Таман навреме се обаждаш.

— Не заеквам, а казвам, че там трябваше да се сбoguваме, а не да се катерим тука осем етажа.

— Да, но не успяхме, защото не разбрахме кога си е заминал Панчо.

— До... до... до...

— Тон за песен ли даваш? Дава се „ла“, а не „до“.

— Догодина щеше да дойде пак. Да го бяхме почакали.

— Дотогава съвсем щеше да порасне. Затова сега ви доведох да се сбoguваме.

Нещо изгромоля силно. Всички погледнаха към Караконджо, готови да го упрекнат, че сега не е време за поразии. Но се оказа, че е

далечна гръмотевица. В стаята за миг стана много светло и Панчо помисли, че пак е изгубил таласъмните. За щастие след светкавицата мракът се сгъсти още повече. Сега можеха да се скрият в стаята и трийсет таласъма.

— Не искам да се сбогувам. Толкова ми е хубаво с вас. Досега само съм ви слушал от тавана. Никога не сте били толкова близко до мене. Колко са меки лапките на Мъркот. Как закачливо люлее пружината на леглото ми Караконджо. А на стола до тирантите ми се развява опашката на Дългата опашка. Не си отивайте.

— Време е, Панчо.

— Не е време. Останете тука. Аз вече не играя с играчки. Вие ще ме забавлявате.

— Е, видиш ли. Къде са играчките?

— Свалих ги в мазето.

— А защо?

— Ами защото не съм малко бебе.

— Ето на. Време е било да се разделиш с играчките си. Сега е време за раздяла и с таласъмните.

— До... до... додето не са пропели първи петли.

— Тук няма петли.

— Ви... видях на един балкон. А и слушах едно стихо... стихотворение за петли по градските балкони.

— Може, но са забранени.

— Как... каква полза, че е забранен, след като изкукурига?

В това време Мъркот бе отворил калъфа на цигулката и звънкаше с лапи по струните:

— Ла, ла, ла.

— Това не е „ла“, а „си“ — поправи го Панчо. Мъркот не посмя да възрази, защото Панчо бе спец по нотите. — Ето, това е „ла“. — Взеха тон и четиримата изпяха песента „Иде време“.

*Иде време, когато сме малки
да задрънкаме звънки дрънкалки
на земята сигнал да дадеме,
че дошло е на свят ново племе.
Но след време изглеждат ни жалки,*

*и то с право, подобни дрънкалки
пред огромните приказни ламы,
пред вълшебници с разни „Сезами“,
пред различните там Бармалеи,
пред добрите и лошите феи.
И Снежанка на седем джуджета
и на нашите сънища шета.
Но след време дори и Снежанка
като всяко момиче е жалка —
женомразци сме ний, капитани,
и в морета сновем, океани,
да се бием под рев на пасати,
йо-хо-хо, с еднокраки пирати.
Но след време ний, смели апахи
и команчи, притихваме плахи
пред момичето, вече девойка,
от изящната негова стойка,
очаровани, призовани —
като дълго плавали капитани.
Иде време след туй, иде време
и един за ръка да я вземе.
Иде време да станем големи.
Да тъжсиме тогаз иде време,
че е имало едно време,
а сега в наште сънища няма
ни целувка на фея,
нито пламък на ламя.
А то значи, че вече е време
тая песничка друг да поеме...*

— Чуваш ли го? Сега пък пее насън — мъчеше се да шепне майката, но доста безуспешно.

— Ш-ш-т. Ела, но не пали лампата.

Двете сенки застанаха над Панчовото легло. Майката посегна да сложи длан на челото му, но бащата я задържа.

— Сигурно има температура. Ти не си сложил добре термометъра.

— Остави го, не е болен. Той сега се сбогува с таласъмите.

Беше тъмно и не се виждаше каква физиономия е направила майката. Бащата я погали по косата и затананика как бързо идва времето отново да тъгуваме за времето на детските приказки. Светкавиците се чуваха все по-близо.

— Гледай ти. Вече е есен, а още гърми като лятно време — учуди се майката.

Дъждът най-напред зашумоля, а после затропа звънливо по водосточната тръба.

— Дано таласъмите да са се прибрали вече някъде на сушина — въздъхна бащата.

— Я стига си се халосвал и ти — скара му се майката. — Лесно ти е на тебе утре в службата: по цял ден хахо-хихи. А на мене цялата къща ми е на главата. Колко пъти ще ме събудите с тия ваши таласъми?

— Кой знае? Може би вече няма. А може би...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.